Klimabundmøde

Windows of Hope

5.-18. december 2009

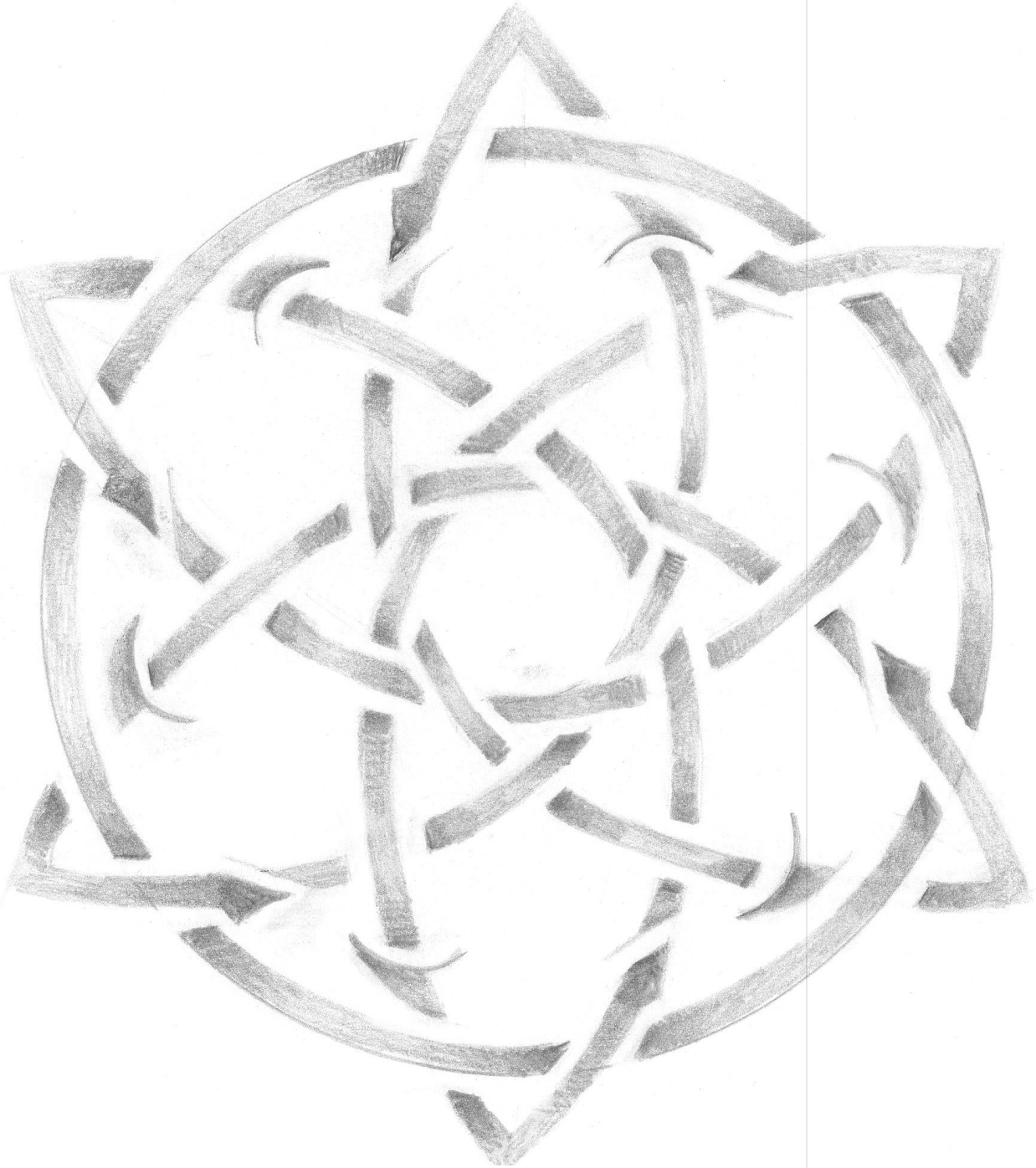

Klimabundmødet

Windows of Hope

København, 5.-18. december 2009

5 Klimabundmøde-manifest

9 Klima-erklæring

17 Dagens Begravelse

Klimabundmøde-manifest

Igennem to uger afholdt en gruppe på seks organisationer Klimabundmødet - *Windows of Hope*, et parallel-arrangement til COP15, Klimatopmødet i København. Klimabundmødet foregik først og fremmest på Christiania, den største grønne bybiotop i Danmark. Et vindue mod verden blev etableret i byens centrum, på Vartov-pladsen lige over for Rådhuspladsen.

På disse to steder mødtes repræsentanter fra oprindelige folk, spirituelle samfund, økolandsbyer og 'urban tribes' med forskere og andre eksperter, politikere, præster og åndelige ledere, kunstnere og lægfolk fra hele verden til en fortsat dialog og udveksling af erfaringer og visioner for en mere bæredygtig fremtid for vores planet.

Præsentationer, rapporter og budskaber blev bragt i eksistentiel dialog med sang, musik og dans, film, teater og kunstneriske udtryk, ritualer, meditationer, handlinger og ikke-handlinger, såvel som velreflekterede praktiske erfaringer fra et væld af fællesskaber fra hele verden. Alt i alt gjorde det Bundmødet til en udtalt holistisk erfaring med en stærk og udadgående inspirationskraft.

Bundmødet har skabt nye netværk mellem mennesker fra hele verden: Deltagere fra økosamfund, oprindelige folk, græsrødder og åndelige ledere, som på forskellige områder af tilværelsen - økologiske, sociale, politiske, åndelige, etiske og interkulturelle - har etableret eksperimentelle zoner, hvorfra man kan hente inspiration til udviklingen af en bæredygtig livsstil.

Klimabundmødet - *Windows of Hope* erklærer hermed, at:

Planeten Jorden er syg. Den er i en nødsituation. Der er behov for helbredelse og genetablering af de økologiske og sociale balancer er et presserende behov.

Vi er alle en del af naturen. Jorden er en levende enhed, og alle levende væsener fortjener samme opmærksomhed og respekt.

Klimaforandringerne er virkelige. Klimaændringerne er skabt af de fossile samfund og deres forbruger-livsstil. Derfor er en fuld anerkendelse af den industrialiserede verdens klimagæld en nødvendig del af løsningen af den globale klimakrise.

Teknologi alene kan ikke løse klimaproblemerne. En løsning af klimaudfordringen forudsætter en gennemgribende transformation af den menneskelige organisation, adfærd og bevidsthed.

Det sociale liv er af grundlæggende betydning: at bekymre sig om hin-

anden, at holde gejsten og møde alle mennesker med respekt, kærlighed og empati.

Med stadigt voksende befolkninger og en århundredelang udbytning og vanrøgt af verdens ressourcer er vi nødt til at tage Mahatma Gandhis ord til vores hjerter, at "Verden har nok til at opfylde alles behov, men ikke til at opfylde alles begær", for at kunne genoprette en global bæredygtig balance.

Vi lyttede til mere end 30 åndelige ledere fra hele verden. Vi deltog i hinandens bønner for vores fremtid på Moder Jord. Vi delte erfaringer fra økolandsbyer og lokalsamfund fra hele verden. Vores fælles indsigt er: Uden åndelighed og fællesskab kan vi ikke nå vores mål om en bæredygtig fremtid.

På trods af kraftige opfordringer fra klimaforskning og civilsamfund til en stærk klimaindsats har COP15 klimaforhandlingerne i København vist en katastrofal mangel på politisk vilje og evne til at træffe de nødvendige beslutninger.

Mere end halvdelen af FN-landene støtter en klimamålsætning på 1½° C og et CO_2-indhold i atmosfæren på under 350 ppm. I overensstemmelse hermed må det globale politiske lederskab etablere en stærk ramme for store og øjeblikkelige reduktioner af CO_2-udledningerne. Dette indebærer gennemgribende forandringer af det industrielle samfund og dets forbrugerkultur og vil føre til helt nye måder, hvorpå menneskeheden høster sin energi, mad og nødvendigheder ved solens hjælp.

Økonomi kan ikke adskilles fra økologi. Det globale frie marked er ødelæggende for miljøet og for de fattige lande - og vil ikke løse miljøkrisen. Ved at flytte vores fokus til det lokale og regionale niveau, kan vi udvikle bæredygtige samfund, hvor vi udveksler varer og tjenester inden for det globale økosystems bæreevne.

Vi må kræve af regeringer og internationale institutioner, at de etablerer de nødvendige rammebetingelser for en hurtig og konsekvent overgang fra fossile samfund til den vedvarende energis tidsalder.

Vi må insistere på, at virksomhederne redefinerer deres produkter, deres produktion og produktudviklingsetik i forhold til livscyklusvurdering, vugge til vugge samt en dybdeøkologisk forståelse. Og vi må aktivt støtte denne proces gennem vores forbrug og ikke-forbrug.

Mens vi må opmuntre og insistere på, at politikere og virksomheder handler nu, kan vi ikke bare vente på, at forandringerne kommer. Forandringer må komme nedefra. Vi må skabe fornyelse på alle niveauer. Vi må være den forandring, vi ønsker. Vi må ændre verden indefra.

Vi må basere os på lokalsamfund drevet af grupper af mennesker, som har set det store billede, men fokuserer på små og reproducerbare lokale løsninger. Lokale pengesystemer kan vitalisere og styrke lokalsamfundene.

Vi kán forandre verden, hvis vi vil. Og det er allerede i gang. Mange mennesker lever allerede et bæredygtigt liv i økosamfund, fællesskaber og omstillingsbyer over hele verdenen.

Agenda 21, som blev vedtaget ved FN-konferencen i Rio de Janeiro i 1992, rummer en fælles erkendelse af, at der kun er én planet, og vi er nødt til at dele den ikke blot med alle mennesker, men med alle levende væsener, på en retfærdig og bæredygtig måde. Rige lande må opgive deres besættelse af materiel vækst og dele deres rigdom globalt. Vi må lære at respektere kloden og bevare den som et smukt og beboeligt sted for fremtiden. Vi er nødt til at fastholde Agenda 21s ånd og perspektiv.

Vi støtter FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder vedtaget af generalforsamlingen den 13. september 2007. Oprindelige folks viden og tradition for sameksistens med naturen er essentiel for at forstå og løse den nuværende globale krise.

Nye forbindelser og impulser fra Klimabundmødet har skabt et væld af kommende projekter og initiativer. Et internationalt og interkulturelt netværk, *Pachamama* [Moder Jord], blev etableret blandt oprindelige folk fra Andesbjergene og deltagere fra Bundmødet. Dette vil være en platform for samarbejde på tværkulturelle klima-initiativer på græsrodsniveau.

Klimaspørgsmålet kræver ændringer på alle tilværelsens områder. Således havde hver dag på Klimabundmødet sit *Dagens Tema*, som tilsammen dækkede et bredt område af den menneskelige eksistens. Ligeledes havde hver dag sin *Dagens Begravelse*: På åbningsdagen begravede vi *Egoismen*. Under vejs begravede vi andre aspekter af det industrielle samfund, som vi er nødt til at lægge bag os for at hele Planeten: *The American Dream*, *Den Globale Frihandel*, *Den Økonomiske Vækst*, *Det Militær-Industrielle Kompleks*, *Ensomheden*, *Den Lineære Tankegang*, *Fjernsynet*, *Den Universelle Glaskasse*, *Verdens Kulreserver*, *Affaldsbegrebet*, *Den Industrielle Fødevareproduktion* og *Pilleglasset*.

På den sidste dag begravede vi *Det Fossile Samfund*. Dette vil være en befrielse for alle levende væsener, og det ultimative *Windows of Hope*.

Vi ønsker at udtrykke vores store taknemmelighed over for alle, der har deltaget i Klimabundmødet, det være sig talere, workshop-ledere, kunstnere, frivillige eller gæster.

Klima-erklæring

Med stadigt mere omfattende klimaforandringer over alt i verden står vi i dag over for kolossale udfordringer, som kræver en hurtig, konsekvent, målrettet og velkoordineret handling fra verdenssamfundet.

En tilstrækkelig klimaaftale må indeholde:

- et øjeblikkeligt stop for udbygning af kulkraften
- en reduktion i udledningen af drivhusgasser på 40% i 2020 (i forhold til 1990)
- en fuld afvikling af det industrielle landbrug
- en kraftig nedregulering af skibsfarten og luftfarten
- en fuld udfasning af fossile brændstoffer inden 2050
- en målsætning om at holde den globale temperaturstigning under 1,5° C
- en målsætning om at holde atmosfærens CO_2-indhold under 450 ppm (parts per million)
- en langsigtet målsætning om at nå tilbage på under 350 ppm

Dette indebærer:

- et opgør med vækstfilosofien
- en revurdering af kvotehandelen og markedsmekanismernes evne til at beskytte klimaet
- en revurdering af forbrugersamfundets og den globale frihandels hensigtsmæssighed
- en fælles stræben mod bæredygtige byer, landbrug og skovbrug
- en sikring af al grøn teknologi som globalt fælleseje
- en målrettet udvikling af CO_2-negative samfund verden over
- et fornyet fokus på fællesskabets og lokalsamfundets rolle i en bæredygtig udvikling
- et opgør med forståelsesmodeller, hvor mennesket er hævet over naturen
- en indsats for bevarelsen af oprindelige folks levevilkår
- udviklingen af en fuld global bevidsthed

Baggrund

Klimavidenskaben er i dag nået dertil, at det ikke mere er spørgsmålet, om klimaforandringerne er menneskeskabte eller ej, men hvordan vi kan imødegå

udviklingen og hvor hurtigt vi må sætte ind for at vende udviklingen og langtidsstabilisere klimaet.

Klimaforandringer er i dag en meget håndgribelig realitet mange steder i verden. Klimavidenskaben har i de seneste år måttet konstatere, at klimaets følsomhed over for stigende CO_2-koncentrationer er langt større end hidtil antaget. Og forandringerne i økosystemer og menneskers levevilkår er så markante, at man har måttet revurdere den globale målsætning.

Indtil for få år siden antog man, at hvis man kunne holde den globale opvarmning på under på 2º C i forhold til den førindustrielle situation, så ville det være tilstrækkeligt til at sikre økosystemernes integritet og undgå såkaldte 'tipping points', hvorfra klimaforandringerne bliver selvaccelererende. I dag nærmer man sig en forståelse af, at temperaturstigningerne må holdes under 1,5º C for at kunne langtidsstabilisere klimaet. Ellers står vi over for havstigninger, som på sigt vil oversvømme store, tætbefolkede områder og lægge hele samfund under vand.

Tilsvarende har målsætningen bevæget sig fra, at en global klimaaftale må sikre, at atmosfærens CO_2-koncentration ikke når over 450 ppm, til at vi må sigte på 350 ppm. CO_2-koncentrationen er i dag 389 ppm stigende med 2 ppm pr. år.

Dette betyder for det første, at vi har mere travlt end nogensinde - der er ingen tid til tøven. Vi har brug for en stærk fælles indsats for at gennemføre en global afvikling af fossile brændstoffer - og dermed en fuld omlægning til vedvarende energikilder.

Hvis vi med den nuværende teknologi afbrænder alle nu kendte kulreserver, inden vi overgår til vedvarende energikilder, vil det være ensbetydende med en 100% garanti for en kommende klimakatastrofe. Vi er således nødt til snarest muligt at standse opførelsen af kulkraftværker over hele verden, og at beslutte os for ikke at benytte os af fossile reserver som *oil shale* og *tar sand*,[1] hvis udvinding er forbundet med kolossale miljøødelæggelser.

For det andet må vi indse, at det med en målsætning på 350 ppm ikke er nok at reducere vores CO_2-udledninger. Vi er nødt til at udvikle samfund og dyrkningsmetoder, som samlet set absorberer mere CO_2 end de udleder.

Ved *business as usual* er det anslået, at CO_2-koncentrationen i år 2100 vil nå op på 965 ppm og medføre en temperaturstigning på 4,8º C. De konkrete reduktionsmål, som verdens lande har bundet sig til i forlængelse af COP15 i København, vil medføre, at atmosfærens koncentration af CO_2 i år 2100 vil være 780 ppm - eller ret præcist dobbelt så højt som i dag - og medføre en

temperaturstigning på 3,9º C.

Set i lyset af, at selv en koncentration på 450 ppm på lang sigt vil føre til en fuld afsmeltning af klodens ismassiver, er der således tale om en aldeles utilstrækkelig og uansvarlig aftale.

Præsident Barack Obama formulerede det præcist i sin tale under COP15 til verdens ledere: "Spørgsmålet er ikke udfordringens natur, men vores evne til at møde den."

Hvor der i en periode har været klimaskeptikere, som så ud til at bremse udviklingen, da er situationen i dag snarere den, at selv de politikere, som har erkendt, at der skal gøres noget, ikke gør det nødvendige, og slet ikke hurtigt nok. Man kunne tale om klimanølere. Der er i disse år et meget stort gab mellem, hvordan klimavidenskaben forstår den nødvendige indsats, og hvordan den defineres i det politiske system.

Som borgere må vi vise politikerne, at vi er parate, således at politikerne - frem for ikke at tage klimakonsekvenser af frygt for vælgernes dom - forstår, at de må handle konsekvent over for klimaudfordringen for at bevare vælgernes tilslutning.

Når man spørger verdens befolkninger, er der stor forståelse for nødvendigheden af forandringer. For eksempel er omkring to tredjedele af den amerikanske befolkning indstillet på, at der vil komme markante politiske forandringer. Alligevel tøver de amerikanske politikere med at igangsætte de nødvendige forandringer.

Vi har brug for et verdenssamfund, som - uden at lytte til smålighed og industriens kortsigtede særinteresser - formår at etablere et sæt stærke rammevilkår for en hurtig udfasning af alle fossile brændstoffer og en omlægning til et globalt ligevægtssamfund baseret på vedvarende energiforbrug og bæredygtigt ressourceforbrug.

Vi må insistere på, at det politiske system forstår, at klimaet og den klimatologiske udvikling ikke står til forhandling. Det er ikke spørgsmålet, om vi skal udfase fossile brændstoffer, ligesom det ikke er spørgsmålet, om vi skal nå målsætningerne på 350 ppm og 1½º C, men udelukkende hvordan vi som verdenssamfund kan gøre det. Så må vi dele arbejdsopgaverne efter evne.

I-landenes manglende ansvarlighed - og manglende anerkendelse af deres klimagæld - er direkte pinagtig, og i det historiske perspektiv utilgivelig. For eksempel skulle EU ubetinget vedkende sig et mål om en 40% CO_2-reduktion inden 2020 og gerne sigte endnu højere. Verden har akut brug for den slags demonstreret lederskab. Det kræver vilje til nytænkning, og det er ikke noget

offer. De lande, som går målrettet ind i omlægningen til vedvarende energi, vil i fremtiden stå langt stærkere end de lande, som tøvede.

De store udviklingslandes insisteren på deres ret til først at blive rige på fossile brændstoffer og dernæst skære ned på udledningerne er kun rigtig i et yderst begrænset perspektiv, men holder ikke i et globalt perspektiv. Med den nuværende klimaudfordring må vi systematisk omlægge til vedvarende energi og bæredygtige levevilkår over alt i verden. Gennem en fuld frisættelse af grøn teknologi som fælles ejendom må vi sikre opbygningen af velfærd og værdige levevilkår over alt i verden. Dette forudsætter, at de rige lande indser, at verdens velstand skal fordeles langt mere ligeligt.

Copenhagen Accord var umiddelbart en kolossal skuffelse - om end ikke en ren katastrofe. I bedste fald ligger der begyndelsen til en proces, som kan føre til en juridisk bindende aftale, som omfatter alle verdens lande. Alle parter har erkendt, at *Copenhagen Accord* som resultat er utilstrækkelig. Og selvom de ikke kom med i *Copenhagen Accord*, så er målsætningerne om 350 ppm og 1½° C kommet for at blive. Det er så at sige naturens og fremtidens krav til nutiden - og står ikke til forhandling.

Klimabundmødet - *Windows of Hope* støtter derfor fuldt op om kravene fra 117 af verdens lande - deriblandt de fattigste og mest udsatte for klimaforandringer - om, at en klimaaftale må indeholde bindende reduktionsmål og indsatser, som sikrer en temperaturstigning på max 1½° C og at atmosfærens CO_2-koncentration kan holdes under 450 ppm - og på sigt når tilbage under 350 ppm.

En tilbagevenden til CO_2-koncentrationer på under 350 ppm nødvendiggør udviklingen af CCS-teknologier (*Carbon Capture & Storage*). Der har da også i de senere år været en del fokus på at udvikle CCS-teknologi til kulkraftværker. Men det er langt fra sikkert, at man nogensinde kommer op på en 100% virkningsgrad, og der vil gå op imod 20 år, før en sådan teknologi er klar til bredere anvendelse. Samtidig tyder alt på, at den vil blive så dyr og ressourcekrævende, at det er et åbent spørgsmål, om teknologien nogensinde finder bredere anvendelse, selv hvis det lykkes at udvikle den.

I stedet må vi systematisk styrke CO_2-lagringen i biosfærens muld og vegetation. Dette omfatter en bred vifte af initiativer: Øget vegetationstæthed gennem skovplantninger og byforgrønnelse; bevarelsen af urskovsområder, som samtidig styrker biodiversiteten og oprindelige folk levevilkår; udvikling af nye dyrkningsmetoder i landbrug og skovbrug med øget vegetationstæthed samt øget binding af CO_2 i jorden gennem øget muldindhold og *biochar*.[2]

Nylige beregninger fra WorldWatch Institute peger på, at op imod halvdelen af de nuværende udledninger af drivhusgasser kan tilskrives verdens kødproduktion. Det industrielle landbrug er således en klimamæssig absurditet, som hurtigst muligt må omlægges.

Klimaforhandlingerne sigter på at indføre et globalt kvotemarked. Men de indtil nu etablerede kvoteordninger under Kyoto-aftalen har tydeligt vist, at de ikke formår at tilskynde til de nødvendige omlægninger i I-landene. Hvis de skal være andet og mere end symbolsk afladshandel, skal der sikres et system, hvor mindsteprisen for retten til at udlede 1 ton CO_2 kan fastholdes på et så højt niveau, at det i det fleste tilfælde kan betale sig at reducere ved kilden. Kvotepriserne skal således øges fra de nuværende 10-25 euro til 100-200 euro eller mere, for at det ikke bare er billigere at fortsætte udledningerne som hidtil. Og kvotemarkedet skal udvides til at omfatte samtlige udledninger - også i den internationale skibs- og luftfart.

Samtidig bør verdenssamfundet genoverveje kvotehandelens hensigtsmæssighed i forhold til beskyttelsen af klimaet. Hvis man i stedet indførte en generel CO_2-afgift af samme størrelsesorden, som blev fuldt ud tilbagecirkuleret i samfundet, ville det sandsynligvis have langt større effekt, være langt lettere at administrere og langt sværere at svindle med og spinde guld på. Samtidig vil det meget konkret belønne de mennesker og virksomheder, byer og nationer, som rent faktisk optimerede deres CO_2-udledninger.

Adgangen til billige fossile brændstoffer har ført til en global arbejdsdeling, hvor varer og tjenesteydelser bevæger sig over stadig større afstande. Vi bevæger os stadig længere rundt mellem arbejde og hjem. Selv simple forbrugsgoder indeholder komponenter fra mange verdensdele, og supermarkedets mad er gennemsnitligt transporteret 3.000 km, før vi lægger den i indkøbskurven. I dag kan vi købe sæsonspiser som asparges og jordbær året rundt.

Det kan have sin rent økonomiske logik, men klima- og bæredygtighedsmæssigt set er det aldeles uacceptabelt. Den kommende klimaplan må derfor nødvendigvis indeholde en kraftig nedregulering af skibsfarten og luftfarten, og en systematisk styrkelse af lokale løsninger, hvor en langt større del af det, som vi forbruger, har lokal oprindelse.

Hvis vi skal skabe en global tilslutning til den nødvendige klimaaftale, er det vigtigt, at de industrialiserede lande forstår og vedkender sig deres klimagæld - at de hele vejen igennem den industrialiserede æra ikke har betalt den fulde pris for deres velstand og er nødt til at finansiere den nødvendige omlægning i hele verden, hvis den skal finde sted i tide.

Med industrialiseringen fik vi mennesker redskaber, som satte os i stand til at transformere og manipulere vores livsgrundlag i en hidtil uset skala. Dette har ført til, at økosystemer og biodiversitet i dag er truet over alt på kloden. Vi er nødt til at gøre op med det nuværende overforbrug af Jordens ressourcer. Vi er nødt til at gøre op med nutidens rent antropocentriske forståelsesmodeller for at give plads for en ny forståelse af mennesket som en uadskillelig del af naturen. Vi står stadig kun ved begyndelsen til at udvikle en fuld global bevidsthed.

Udviklingen af bæredygtige ligevægtssamfund vil kræve et frontalopgør med de rige landes forbrugerisme og vækstfilosofi - og med hele forestillingen om, at fortsat vækst er mulig. Det er uomgængeligt vigtigt at lære at forstå forskellen mellem livskvalitet og livskvantitet. Vi må over alt skabe værdige livsrum i balance med de naturgivne omgivelser.

Noter

1 *Oil shale* og *tar sand* betegner olieforekomster i overfladiske sand- og skiferlag. Udvindingen medfører en omfattende vandforurening og kolossale ødelæggelser af landskaber. For eksempel i Alberta i Canada, et af verdens største *tar sand*-områder, står et skovområde på størrelse med England over for i de kommende årtier at blive totalraseret. Indtil for nylig har man ikke udnyttet disse kilder, fordi det har været for dyrt. Men med stigende oliepriser nærmer udvindingen sig det rentable.

Oil shale og *tar sand* hører til de mest forurenende fossile brændstoffer. Samtidig med et moratorium for kul burde man derfor på verdensplan vedtage et moratorium for *oil shale* og *tar sand*.

2 *Biochar* er trækul. *Biochar* fremstilles ved at brænde organisk materiale med begrænset ilttilførsel. *Biochar* har en porøs struktur, som gør, at den binder fugt og stimulerer væksten af mikroorganismer. Ved at blande *biochar* i jorden kan man derfor styrke frugtbarheden markant. Samtidig giver det en markant CO_2-lagring, som er stabil over flere hundrede år.

Dagens Begravelse

5.-18.12.2009

En ny måde at leve på kloden på, som kan redde klimaet, biodiversiteten og kommende generationers livsbetingelser, kræver mere end blot tilføjelsen af nye grønne elementer til det eksisterende.
Derfor har hver af Bundmødets 14 dage sin begravelse. For ek sempel bliver den lineære tanke gang begravet den dag, hvor temaet er forskning og uddannelse. Det betyder ikke, at vi aldrig nogensinde mere vil have behov for lineær tænkning. Men vi bliver nødt til at stille spørgsmålstegn ved den lineære tankegang, vi bliver nødt til at sætte den i et passende perspektiv. Vi bliver nødt til at forhindre den i an ødelægge vores levende miljø såvel som vores virkelighedsperspektiv.

De 14 begravelser giver i kondenseret form et billede af de træk og kulturelle mønstre under den industrielle æra, som vi er nødt til at gentænke og lægge bag os for at nå frem (tilbage) til en menneskehed i god balance med sit livsgrundlag.

Begravelserne skal ikke forstås bogstaveligt, men som perspektiverende sindbilleder, hvor workshop-programmet og Bundmødet i sin helhed står som alternativet - som det, som får plads til at vokse frem, i den udstrækning vi formår at lade egoismen, frihandelen, den amerikanske drøm og den lineære tankegang bagude.

Derfor er begravelserne ikke sørgmodige hændelser. Det er wake-up calls til erkendelsen af, at vores fremtidige tilværelse vil fungere langt bedre uden mange af disse grundpiller for det industrielle samfund.

Dagens Begravelse

05.12. - Egoismen
Klima, Fællesskab og Bæredygtighed

06.12. - Den Amerikanske Drøm
Verdensbillede, Kultur og Spiritualitet (værdier)

07.12. - Den Globale Frihandel
Lokal, Regional og Global - Nord-Syd

08.12. - Den Økonomiske Vækst
Mennesket og Mønten - Fra Global Økonomi til Lokal Udveksling

09.12. - Det militærindustrielle kompleks
Demokrati og Konfliktløsning

10.12. - Ensomhed
Omsorg og Social Økologi

11.12. - Den lineære tankegang / det reduktionistiske paradigme
Lev og Lær - Uddannelse, Forskning og Eksperimentarium

12.12. - Fjernsynet (det moderne husalter)
Nærvær / Åbenhed – Bøn og Sang for Jorden

13.12. - Den universelle glaskasse
Økologisk Byggeri og Byfornyelse Nedefra

14.12. - Verdens kulreserver (coal is best left in the ground)
Vedvarende Energi - Det økologiske fodaftryk

15.12. - Affaldsbegrebet
Vugge til Vugge, Affald til Design

16.12. - Den industrielle fødevareproduktion
Økologisk Landbrug, Skovhaver og Biodiversitet

17.12. - Pilleglasset - Reparationsparadigmet
Sundhed, Healing og Kultur

18.12. - Det fossile samfund
Fejring af Livet

Egoismen

Klima, Fællesskab og Bæredygtighed 05.12.09

Når vi har svært ved at træde fuldt ind i fællesskabet, er det ofte egoismen, vores lille fejlernærede ego, som står i vejen. Egoismen står i vejen for at dele med vores næste, med noget anderledes, med de andre lande, med klodens myriader af livsformer.

Vi må overkomme vores selvtilstrækkelighed for at blive del af fællesskabet. I en global verden må vi indse, at vores absolutter er en relativ absoluthed.

Alt levende har en form for selvopholdelsesdrift - en urenergi, som ikke lader sig kyse. Tilsvarende lader egoismen sig ikke bare begrave. Den skal transformeres, transcenderes og kanaliseres ind i kreativitet og konstruktive mønstre.

Agerbrugskulturerne har gennem årtusinder udviklet en særlig overlevelseskamp, som gav basis for civilisationers opståen. Men ikke mindst i den vestlige verden glemte vi langsomt, at vi var en del af naturen, og at den ultimative 'sejr' over naturen ville blive vores ultimative nederlag.

Den amerikanske drøm

Verdensbillede, Kultur og Spiritualitet (værdier) 06.12.09

Stort hus, stor græsplane, garage med to-tre store biler, stor familie med job og stor uddannelse, store stuer, som vender ud til en have med swimmingpool … alt sammen vores eget, og alt sammen noget, vi har tjent til gennem hårdt slid, mens vi arbejdede os op til en lysende plads i samfundet

The American Dream trives i bedste velgående verden over, næret af talløse film, medier og reklamer. Men hele den forbrugerisme, som er hægtet op på den amerikanske drøm, kan ikke fortsættes. Kloden kan simpelthen ikke holde til, at den fortsættes, og … hånden på hjertet … det er måske ikke den drøm at udleve The American Dream, som vi troede. Isoleret i store tomme kasser i en gabende kedsommelig forstad.

Forstæderne, the urban sprawl, har op igennem det 20. århundrede bredt sig ud over mange af de områder, hvor vi tidligere fandt vores mest frugtbare jorder. Forestillingen om den ideelle tilværelse i parcelhuskvarteret har bragt mennesker til at acceptere stadig større adskillelse mellem hjem og arbejde. Sammen med The American Dream må vi derfor begrave de villakvarterer og de sovebyer, hvorfra det moderne menneske får stadig længere til sit arbejde,

og får stadig færre af sine reelle behov dækket.

The American Dream blev formuleret i 1931 af Truslow Adam i bogen *The Epic of America*. Her står blandt andet, at The American Dream er drømmen om et land, hvor livet er bedre for alle. Hvor enhver har chancen for at udnytte sine talenter optimalt. Det er ikke blot en drøm om biler eller høje lønninger, men en drøm om social retfærdighed, som tillader enhver mand eller kvinde uanset herkomst at opnå det fulde udbytte af deres evner.

Med sit entydige udgangspunkt i individet og dets frie udfoldelsesmuligheder er The American Dream en farlig drøm. Dels mangler den en konkret medansvarlighed for medmennesket, dels driver den verden over samfund, som hastigt er i færd med at ødelægge vores fælles naturgrundlag. The American Dream ser verden som et kolossalt tag selv-bord og savner fuldstændig forståelsen af, at den må udfolde sig inden for vores økologiske råderum.

Vi har været gode til at give vores drømme - og vores formåen - konkrete udtryk i vores materielle besiddelser. Og vi har fået bundet vores identitet meget stærkt op på materielle symboler. Ved afskeden med The American Dream må vi højere grad vende os imod fællesskabet, mødes om immaterielle ting og lære i langt højere grad end nu at forbinde vores identitet, formåen og udvikling med immaterielle værdier.

Den dag vi lærer os dette, kan The American Dream leve videre.

Den Globale Frihandel

Lokal, Regional og Global - Nord-Syd 07.12.09

Det 20. århundredes næsten ubegrænsede adgang til billig energi har ført til en global arbejdsdeling, hvor de fleste af de produkter, vi omgiver os med, rummer elementer fra adskillige verdensdele.

Det har kun kunnet lade sig gøre i en situation, hvor transporten var billiggjort af billige fossile brændstoffer og det forhold, at vi aldrig har betalt den reelle pris, når vi køber gas, kul og olie. Selv da energipriserne for nylig steg til rekordhøjder, betalte vi langt fra den fulde pris. For de stadig mere omfattende omkostninger for at afbøde virkningerne forureningen fra afbrændingen af de fossile brændstoffer og store mængder af drivhusgasser, som det medfører, er ikke indregnet.

Den stadig mere omfattende frihandel har medført en sløring af vores kulturelle forskellighed. Japansk den ene dag, kinesisk den anden, italiensk den tredje, caribisk den fjerde, libanesisk den femte … med maden bragt ind

fra alle dele af verden er vi nær ved at miste følingen med årstidernes skiften i vores spisemønstre.

Vi skal måske ikke helt opgive at dele ting fra andre dele af verden med hinanden. Men lad det være det særlige. I dag er en meget stor del af vareforbruget i de industrialiserede lande i fremstillet i et land med lav arbejdsløn.

Skibsfarten bruger mindre energi end luftfarten på at flytte et ton verden rundt. Men det brænder en så forurenende bunkerolie af, at luftforureningen derfra hvert år koster i titusindvis af menneskeliv verden over.

Luftfarten er blevet en naturlig del af den moderne virkelighed. År for år flyver vi mere og mere, og vi bliver ved, selvom vi ved, at en enkelt flyrejse København-Sydney t/r medfører ligeså stor en drivhuseffekt som en gennemsnitsdansker på et helt år - og at dette inden for få år skal bringes ned på en tiendedel af det nuværende, hvis vi skal lykkes med at bremse de accelererende klimaforandringer.

Med begravelsen af den globale frihandel må vi derfor igen orientere os langt mere lokalt end vi har gjort siden 2. verdenskrig - genopdage og revitalisere den lokale mangfoldighed.

Den økonomiske vækst

Mennesket og Mønten
- Fra Global Økonomi til Lokal Udveksling

08.12.09

Alle samfund bygger på en myte, skriver Tim Jackson i *Prosperity without growth*. Det vestlige samfunds myte er myten om vækst - myten om at vækst er mulig, endsige indiskuterbart ønskelig. Og stillet overfor klima-udfordringerne og ressourceproblematikken i en situation, hvor vi inden længe kan blive både 7, 8 og 9 miliarder mennesker på kloden, retter spørgsmålet sig meget direkte på de rige landes næsten sygelige fastholden af, at den økonomiske vækst er nødvendig, som har en næsten tvangstanke-agtig karakter.

Men vi er nødt til at stille spørgsmålstegn ved væksten, påpeger Jackson: "Myten om vækst er slået fejl. Den har fejlet for 2 miliarder mennesker, som stadig lever for under 2 $ pr. dag. Den har svigtet for de sårbare økosystemer, som vores overlevelse er afhængig af. Den har i fejlet … overfor at kunne give økonomisk stabilitet og at sikre menneskers levevilkår."

Den stadige higen efter mere, mere, mere, mere, har verden over ført til kolossale ødelæggelser af landskaber og livsvilkår. Vi ved godt, at det ikke kan fortsætte. Alligevel forbruger adskillige lande ressourcer i et omfang, som

havde vi tre-fire planeter til rådighed. Det er i høj grad den krampagtige fastholden af den fortsatte økonomiske vækst 'nødvendighed', som gør, at vi har så svært ved at tage konsekvensen, selv når det bliver klart for os, at det industrielle landbrug og de sidste halvandet hundrede års afbrænding af fossile brændstoffer tilsammen udgør en tikkende klimakatastrofe: Hvis ikke vi reagerer prompte, står vi overfor at udløse serier af klimatologiske *tipping points*, som vil medføre voldsomme ødelæggelser af levevilkår over alt på kloden.

Vi er kort sagt nødt til at begrave den økonomiske vækst og forestillingerne om, at mere er bedre. Og særlig i den rige del af verden er vi nødt til at blive meget bedre til at leve meningsfulde liv med et mange gange mindre ressourceforbrug end i dag.

Dette vil føre til et langt stærkere fokus på den lokale økonomi, og på etableringen af tilværelser og lokalsamfund, som er stærkt rodfæstet i de lokale levevilkår.

Det militærindustrielle kompleks

Demokrati og Konfliktløsning

09.12.09

Vi kan indse det på det private plan, og vi burde tilsvarende indse det på det internationale plan: Man kan ikke vinde noget ved våben.

Kunne vi nedlægge militæret og bruge alle de ressourcer, vi til stadighed binder i opretholdelsen af militære enheder kloden rundt, ville vi frigive en kolossal kapital til omlægningen af det fossile samfund til vedvarende energi.

Faktisk passer en række overslag over, hvad det vil koste at gennemføre en hurtig og konsekvent, verdensomspændende omlægning til vedvarende energikilder stort set med det, som vi i dag bruger på militær. Så regnestykket ligger lige for.

Men det kræver, at vi løser de bagvedliggende problemer. At vi lærer at indrette os på kloden, så der er lighed, tryghed og værdige livsrum til alle.

Ensomhed

Omsorg og Social Økologi

10.12.09

Gennem århundrederne har vi opsøgt ensomheden, når vi ville skue indad og fordybe os, for at lære mere om os selv og vores eksistens. Vi har trukket os tilbage som hermitter på bjergenes tinder eller i klostre, hvor stilheden og af-

sondretheden var organiseret. Det er ikke denne ensomhed, vi i dag begraver.

I en lang proces, som strækker sig tilbage til i hvert fald oplysningstiden, har vi i vores tilværelse søgt et stadig stærkere personligt råderum, og vi har stadig stærkere identificeret os med os selv som individ - og som verdens centrum. Denne udvikling er accelereret med det moderne samfund, hvor først storfamilien og siden kernefamilien synes at smuldre. Religion og verdenssyn er fra at være fællesnævner blevet et personligt til- eller fravalg. Ikke mindst i de stadigt voksende byer kan vi i dag leve frisat af tidligere tiders bindinger og som uforpligtet tilskuer svæve rundt i en myriade af menneskelig aktivitet.

Denne friskæren af individet og dets råderum har fostret en tilstand, som for mange i dag opleves som ensomhed. Der er i høj grad tale om en eksistentiel ensomhed - en tomhedsfølelse, som vi til stadighed må dulme for ikke at føle os forladte, og som folk omkring os står på spring for at dulme gennem oplevelser, konsum og rejser til alle dele af kloden.

En begravelse af den moderne ensomhed er ikke ligetil. For tomhedsfølelsen går ikke bort af sig selv. Med de udfoldede individuelle råderum kan vi ikke blot stille os selv og hinanden tilbage, hvor vi kom fra. Vi må søge, hvad som er vigtigt i livet - ud over friskærelsen. Vi må bruge den personlige frihed til noget, som rækker ud over øjeblikket. Vi må støtte os selv og hinanden i at sammenføje, dele, harmonisere, skabe fællesskaber og skabe i fællesskab.

Den moderne ensomhed er tæt forbundet med tabet af forståelsen af vores natur - både vores indre natur og den omgivende natur. Vi må genindlejre os selv og vores forståelse af tilværelsen i vores omgivelser, både socialt, eksistentielt og bæredygtighedsmæssigt. Vi må på baggrund af individernes frisathed genopdage forbindelsestrådene og skabe en fælles livsfylde, som lægger den moderne ensomhed bagude.

Den lineære tankegang

Lev og Lær - Uddannelse, Forskning og Eksperimentarium 11.12.09

Med oplysningstiden og det videnskabelige gennembrud karakteriseret ved Newton og Descartes bliv vi gode til at adskille problemerne. Darwin så kampene i naturen, Linné beskrev omhyggeligt planterne én ad gangen, rykket op med rode, fysikerne gjorde en dyd af at isolere fænomenerne. Ingen interesserede sig for sammenhængen, symbiosen, kompleksiteten - og alt det, som får samspillet mellem de levende systemer til at fungere stabilt.

I vores vej mod igen at forstå vores plads i naturen må vi nødvendigvis

udvikle os videre fra det reduktionistiske paradigme og dets lineære tankegang. Det lærte os præcision, analyse, klarhed, og entydighed. Men vi tabte sammenhørigheden og enheden. Og det gav os om end utilsigtet en række værktøjer og muligheder, som i dag er meget tæt på at ødelægge naturgrundlaget for de kommende generationer og allerede har givet klodens biodiversitet trange kår.

Vi er derfor i omlægningen fra det fossile samfund nødt til at være meget opmærksomme på at forstå *hvordan* vi forstår - og beskytte os mod de værste fejlslutninger fra en udlevet lineær tankegang.

Fjernsynet (det moderne husalter)

Nærvær / Åbenhed / Bøn og Sang for Jorden 12.12.09

Der kan siges meget godt om fjernsynet, der er meget godt i fjernsynet, og måske det endda har en plads i det postindustrielle samfund. Men ikke i sin nuværende form, hvor det er et af de vigtigste redskaber i fastholdelsen af mennesker i et stadigt accelererende, ubæredygtigt forbrug.

Hvordan kan vi ellers gardere os mod det moderne stuealter, som døgnet rundt sender passiviserende underholdning finansieret af reklamer, hvis eneste formål er at skabe yderligere behov - at gøre os utilfredse med det vi allerede har og stimulere begæret efter mere.

Blev vi så bare reelt lykkelige. Brgte alt det, som vi bliver præsenteret for som nødvendigt for det lykkelige liv, varig lykke. Men knapt har vi fået anskaffet os sidste skrig, før det er håbløst umoderne. Der spekuleres i forældelse. Hele denne medievirkelighed er med til, at vi smider alt for meget væk blot fordi det ikke er moderne.

Marx så i sin tid religionerne som opium for folket. Havde han levet i dag, ville han givet have set fjernsynet som det centrale i at dulme folket og fastholde os som gode konsumenter.

Kan man forestille sig et liv uden fjernsyn, hvor vi taler sammen, læser op for hinanden, spiller for hinanden, hvor kultur ikke blot er noget vi konsumerer, men er medskabere af? Hvor vores egen virkelighed ikke hele tiden bliver holdt op mod TV-studernes evigt smilende glansbilledvirkelighed?

Den universelle glaskasse

Økologisk Byggeri og Byfornyelse Nedefra 13.12.09

De store himmelstræbende bygningsværker i stål og glas er et af den industrielle epokes store frembringelser. Dens opførelse og falliske symbolik har næret mangen en ambition.

Med den modernistiske arkitekturvision fulgte forsøget på at skabe den universelle bygning, som med samme logik og geometriske klarhed i sit udtryk fra ækvator til pol stod som et rationalitetens sejrsbillede. Aldrig havde vi haft mere kontrol over vores umiddelbare omgivelser. Så måtte airconditioning og centralvarme klare tilpasningen.

Det blev en dyd at trodse klimaet. Og hele den fantastiske variation i byggeskik og bygningsudtryk, som gennem århundrederne har udviklet sig i nøje harmoni med de lokale muligheder og ført til en urolig rigdom af kulturelle udtryk, er stort set fortrængt af den industrielle byggemåde.

Med begravelsen af den universelle glaskasse giver vi plads for en ny bygningskultur, som lydhørt overfor sit sted genindføjer sig selv og sine brugere i den omgivende natur.

Verdens kulreserve

Vedvarende Energi - Det økologiske fodaftryk 14.12.09

Opdagelsen af, at vi kunne afbrænde kul og olie, kickstartede en enestående udvikling af menneskesamfundets evne til at bearbejde sine omgivelser. Byerne voksede sig store og sprængte århundreders rammer. Store bydannelser skød frem på steder, som tidligere blot gav basis for en boplads.

Højere, større, bedre, mere, hurtigere end nogensinde før i menneskehedens historie … alt sammen drevet af vores nyopdagede evne til at udløse den fossilt lagrede energi.

Dagens begravelse er en af de letteste begravelser. For kullet ligger allerede i jorden - og må nødvendigvis blive der.

Hvis vi vil videregive en klode med livsvilkår, som dem som har fostret menneskeheden, og som den nuværende biodiversitet er afhængig af, må vi i allernærmeste fremtid etablere et moratorium for afbrændingen af kul.

Der tales om CCS-teknologier - *Carbon, Capture, Storage*. Men selv med milliardinvesteringer er det tvivlsomt, om det nogensinde lykkes, eller om det nogensinde bliver en god idé. Det vil kræve kolossale anlæg, som vil kræve

kolossale investeringer og tære hårdt på klodens ressourcer, og vil blot bringe vores løsninger endnu længere fra den stilfærdige genialitet, som naturen løser sine problemer med.

Som James E. Hansen, leder af NASAs Goddard Institute så præcist udtrykker det: "Coal is best left in the ground". Det er ikke noget natur- eller gudgivet, at vi partout skal brænde alle fossil brændstoffer af, inden vi overgår til vedvarende energikilder.

Hvis vi med den nuværende teknologi brænder alle nu kendte fossile brændstoffer af, inden vi overgår til vedvarende energikilder, er det med Hansens ord uomtvisteligt sikkert, at atmosfærens koncentration af drivhusgasser vil stige dertil, at det udløser serier af klimatologiske *tipping points*, hvilket vil føre til selvaccelererende klimaforandringer og en klode, hvor alle ismassiver med tiden smelter - ikke inden år 2100, men på sigt.

Affaldsbegrebet

Vugge til Vugge, Affald til Design 15.12.09

I den parentes i menneskehedens historie, som den industrielle æra har udgjort, har vi flyttet rundt på mere materie og transformeret flere landskaber end nogensinde før. Og vi har lært os at bortskaffe vores stinkende affald, så det ikke forstyrrer øjet eller næsen, og så en række sygdomme vi tidligere var plaget af, kunne holdes i skak. Denne bortskaffen har blot med tiden skabt nye problemer, som er endnu mere uhåndterlige: Havene bundvender, grundvandet svines til, koralrevene hensygner og miljøet forsures mens der rundt omkring alle vores byer samler sig stadig større bjerge af affald som monumenter over det industrielle samfunds kortsigtethed.

Det industrielle samfund har på kort tid forødet store dele af klodens ressourcer, men selv i en situation hvor vi har erkendt, at det ikke kan fortsætte, fortsætter "brug og smid væk"-kulturen voldsommere end nogensinde.

"Væk er borte". Vi er nødt til at lægge vores nuværende affaldsbegreb bagude. Vi må lære at give og tage på den omgivende naturs betingelser, vi må blive meget bedre til at aflæse naturen. Vi er nødt til at opgive den lineære produktionstankegang og udvikle en konsekvent cyklisk forståelse.
Braungart & McDonough har med vugge til vugge-konceptet tydeliggjort, at Vaste Equals Food. Det er ikke nok at spare lidt her og der. Vi må lære udelukkende at basere vores samfund og dets produktion og forbrug på processer, hvor alt efter endt brug går fuldt og helt ind i nye processer - hvor intet går

til spilde.

Lad os derfor på denne dag begrave begrebet affald. "Væk er borte".

Den industrielle fødevareproduktion

Økologisk Landbrug, Skovhaver og Biodiversitet 16.12.09

Det industrielle landbrug er et af de helt store problemer for klimaet. Nye undersøgelser påpeger, at op imod halvdelen af verdens samlede udledninger af drivhusgasser direkte eller indirekte stammer fra landbruget. Særlig den animalske produktion fører til store udledninger af drivhusgasser og et kolossalt vandforbrug.

Der findes muligvis en form for nøje afstemt bæredygtigt husdyrhold. Factory Farming derimod, den industrielle kødproduktion, er ikke barre uetisk, men på sigt et aldeles uigennemførligt projekt i en verden med mange munde at mætte og mange andre funktioner for vores dyrkbare arealer at opfylde i takt med, at vores biler og bygninger vænnes fra de fossile drivmidler.

Atmosfærens koncentration af CO_2 er i dag oppe på 389 ppm og stiger med omkring 2 ppm om året. Samtidig ved vi med stadig større sikkerhed, at vi skal tilbage til en koncentration på under 350 ppm, hvis vi skal langtidsstabilisere klodens klima i en form, som minder om den vi nu kender. Udfordringen er derfor ikke bare at mindske de nuværende udledninger af drivhusgasser og indenfror ganske få årtier bringe dem til standsning. Vi må lære os netto at absorbere CO_2 gennem vores virke.
Her ligger der i opgivelsen af det industrielle landbrug og udviklingen af nye dyrkningsmetoder et stort potentiale i binding af CO_2 i jord og vegetation. En proces, som samtidig vil have positiv indflydelse på biodiversiteten og folkesundheden.

En begravelse af det industrielle landbrug står derfor helt centralt som et stort håbets vindue i sikringen af livsvilkårene for kommende generationer.

Pilleglasset - Reparationsparadigmet

Sundhed, Healing og Kultur 17.12.09

Det klassisk naturvidenskabelige verdensbillede, som fik form af skikkelser som Descartes og Newton, blev en stor impuls for lægekunsten. Gennem at betragte kroppen mekanistisk ligesom fysikerne og astronomerne etablerede entydige lovmæssigheder af årsag og virkning for universet, blev lægekunsten

i stand til at håndtere sygdomme og lidelser, som vi indtil da havde stået magtesløse overfor. Man udviklede efterhånden teknologier, hvor man gennem en sum af indsatser kunne manipulere kroppen og omgås en række af de lidelser, som menneskeheden indtil da havde måttet leve med.

Men dette reparationsparadigme forholder sig ikke til mennesket, ikke til patienten, og slet ikke til de sjælelige eller eksistentielle aspekter af sygdom og lidelse. Man udskifter dele som mekanikeren på en bil i et forsøg på evigt liv, som er dømt til at mislykkes og som påfører det moderne menneske store lidelser.

Så når vi i dag begaver pilleglasset, og med det den farmaceutiske industris monopol på varetagelsen af vores sundhed, sker det med forsigtighed. Vi vil stadig fremover have brug for mange af de teknologiske gennembrud, som reparationparadigmet, har formået. De må blot indlejres i en human-eksistentiel kontekst.

Vi må begrave reparationsparadigmet, og med det dels hele det sygdomsbegreb, som fører til kronisk medicinering af lidelser, som ikke ville findes med sundere fødevarer og livsvilkår. Dels hele den pharmaceutiske industri, som beslaglægger en stor del af vores indtægter uden at yde os sundhed.

Med begravelsen af pilleglasset og reparationsparadigmet må vi vende os mod en konsekvent forebyggende indsats, sikre alle en sund og nærende kost og sunde omgivelser uden titusindvis af kemiske stoffer, som vi dårligt kender virkningen af enkeltvis og aldrig kommer til at kende cocktail-effekten af.

Det fossile samfund

Fejring af Livet

18.12.09

På den afsluttende dag af COP15 er det på sin plads at begrave det fossile samfund.

Det sker ikke fra dag til dag, og det sker slet ikke af sig selv. Det er måske også på denne dag vemodigt, for det fossile samfund har givet mennesket en hidtil ukendt mobilitet. Det har givet os muligheder for at rejse, studere, feriere, realisere os selv i et i menneskehedens historie hidtil uset omfang - det har givet os tid.

Men vi skal videre. Vi må handle ud fra den indsigt, at der venter en om muligt bedre verden på den anden side af det fossile samfund, med renere, sundere og bedre livsvilkår, og uden den miljømæssige og bevidsthedsmæssige forurening, som i dag præger verden.

Vi ved godt, at det er det, der skal til, at det er nu vi aktivt må fravælge, afvikle, indstille, for at komme videre … og at det er en god beslutning. Blot kræver det mod som menneske at lægge noget bag sig, selv når det vi har foran os står selvindlysende klart.

Og det kræver endnu mere mod af vores politikere at gå forrest i denne proces og tilvejebringe de rammevilkår, som befordrer udfasningen af det fossile samfund. Som politiker er det alt for let at tale til vores tryghed ved det kendte, alt for let at tale til vores modvilje mod forandring, alt for let at tvivle på menneskers vilje til disse forandringer, selvom vi alle kan se, at de er nødvendige. Vi er derfor nødt til at indgyde vores politikere mod til at gennemføre sådanne forandringer gennem at give vores omverden meget klare markeringer af, at vi er rede.

14 dages begravelser åbner for et nyt rum for livet. Så lad os på bundmødets sidste dag fejre livet i dets forunderlige mangfoldighed.

Vi vil gerne benytte muligheden for her at sige varmt tak til nedenstående organisationer og virksomheder, som økonomisk har bidraget til, at det har været muligt at realisere Klimabundmødet - *Windows of Hope*:

PCA - Peoples Climate Action, Miljøpunkt Indre By-Christianshavn, Indre By Lokaludvalg, Christianias Kulturpolitiske Fond, DANIDAs omvendte rejsepulje, LØS - Landssammenslutningen af Økosamfund, Københavns Kommune, Christianshavns Lokaludvalg, Rampenplan, Gaia Trust, Græsrodsfonden, Merkur Bank, Stevns Kommune, DNP Denmark, FairTrade.

Samtidig vil vi gerne rette en hjertelig tak til de mange mange mennesker, som har lagt deres tid og kreativitet i at skabe rammerne for bundmødet:

På vegne af Klimabundmødet - *Windows of Hope*

- *Christianias Kulturforening*, Britta Lillesøe
- *Netværket Christiania som grøn Bybiotop*, Hanne Leni Andersen
- *Agendaforeningen Sundby*, Lasse Rossen
- *Miljøpunkt Indre By-Christianshavn*, Jens Hvass
- *LØS, Landsforeningen for Økosamfund*, Lone Samuelsson
- *GEN-Europe, Global Ecovillage Network*, Heikki Attila, Troels Dilling-Hansen

Se mere om Klimabundmødet på www.climatebottom.dk.

Illustrationer

Side 4: Per Skovgaard
Side 8: NASA
Side 12: Gregers Kirkegaard
Side 16: Per SKovgaard
Side 20: Thomas Andersen
Side 24: Martha Velazquez
SIde 26: Gregers Kirkegaard
Side 30: Gregers Kirkegaard
Side 34: Martha Velazquez

Logo: Charlott Bamford Christensen

Layout: Miljøpunkt Indre By-Christianshavn 03.07.2010